

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Советинин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

1925 чылда
Тыва Республикасы
1966 ч.
ФЕВРАЛЬ
5
СЭБӨТ
№ 30 (6356)
Өртөз 2 көп.

СЭТА-нын дынады

СОВЕТ ЭРТЕМНИҢ БОЛГАШ ТЕХНИКАНЫҢ ЧАА ШЫЛГАРАҢГАЙ
ЧЕДИШКИНИ

„АЙ-9“ СТАНЦИЯ АЙДА БАРЫП ХОНУПКАН

Январь 31-де салып үндүргөн „Ай-9“ автоматтык станция февраль 3-те Москваның-биле 21 шак 45 минутта 30 секунда турда. Айнын кырында Рейнер биле Марий кратерлерин барып талазында Бурь океанын районунга чымчак хонушкуну боттандырган. Айнын кы-

рында турар станция-биле радио харылаазы таарымчалыг. Дамчыдылганы меггерештин 183,538 частотазына чорудуп турар. Станциянын иштинде аппаратура өй-та-вында ажылап турар.

СОЦИАЛИСТИК ЧАРЫШТЫҢ ДЭЭДИ ХЕВИРИ

Коммунист күш-ажыл дээш демисел бо үениң социалист чарыжынын туту, дээди хевири апарган. Бүгү чуртта ышкыш, бистин республикада ол шимчээшкни улус массалары аразында улам-на ханылап бар чыгар.

Коммунист күш-ажыл бригадалары, оон кежигүннери болгаш шалыпчылары болур эрге дээш бүдүрүлгелерде, тузуг база транспорт организацияларында демисел турарларын хүдээчелеринге бо хуннерде база бир чутуга чүе немеси берген. Ол дээр — экономиканын кураалдарын ажылаары, москычар болгаш ленинградчыларын камнаа дээш чарыжын деткири-дир.

Бистин республикага материалдар болгаш чиг-эт камнаага, оон дуаза-биле немелде продукция бүдүрүлгенин талазы-биле чарыштын эгелекчилеринин бирээ — „Тыва даг-дугу“ комбинаттын ажыл-ишчилери чаа беш чыл планынын баштайгы чыгында боттарыга алган социалист чарыжынын негеделеринде ол чутуга айтырыгы база өйп кагбаннар. Күш-ажылдын бүдүрүлгүлүүн бедиринге, продукциянын бот-үзенин чигилдеринге, бүдүрүлгө планын күсүлдеринге социалист чарыштын, ылангыч оон дээди хевири болур — коммунист күш-ажыл дээш демисел ажыл-дузанын комбинаттын коллектив үнелеп көрөш, ол шимчээшкни узурутун экижидеринге кичээттейин улагаттырып тургаш, бо чылдын дүзүзүндө коллективтин ажыл-ишчилеринин чартык кеэнин ол шимчээшкниге хаара тудар деп көргөн. Ынчалза-даа бо уузуг бүдүрүлгенин чамдык улаштырарга бо ажыл доолуг көскүлден эвес ботуп турарын айтыр херек. Рудник — „Тыва даг-дугу“ комбинаттын уузуг алырларын бирээ. Мында бо чарышты кошкак удуруп келген. Эрткен чылы коммунист күш-ажыл бригаданы деп бедик атты тыыскан бригадалардан амыг уеде чүте ийи бригада аткан, а эскерлери салдарлал калган. Комбинаттын болгаш рудниктин хой-ниити организациялары ындыг багай чорукту баш ууур боттубайн барып болур аргалыг турган. Бедик атты канзыг-бир коллективке тыыскан каар, а оон соода оларын ажыл-ишин, амдырал-чурттааларын хайгаараан, олчаан-на оларын шуут ууур чорукту чер-чере партия, профсоюз, көмөсөл организациялар боттурса ужураг.

Оларын-биле кожа, „Тыва даг-дугу“ тузуг эргелдинин, коллектив боттарынын чыл дүзүзүндө алган хүдээчелеринге инженер-техниктиг ажылдакчы буруу чүте бо экономика ботур эвес, а харын-даа орта ажылчыларын өөдирин чутугалап айып турары черле мактангыт. Коллектив кежигүнү буруу экономиканын айтырыгдарын билер, алаа чок болган тузуг, партиянын болгаш чазактын чутуга даалгаларын күсүлдеринге илгилеп болур.

Бир көзөк каа коммунист күш-ажыл дээш шимчээшкни бистин транспорт коллективтеринеске дыка шалыккын чоруп эгелээш турган. Тыва аэрогелелин шугумунда амыг уеде 80 бригада, 800 кижи ол бедик ат дээш демисел турар. Ындыг болза-даа АТД-ларда бо шимчээшкни алаан суларанын айтыр херек. Тузуг организацияларын бо талазы-биле ажылында четпестер база бар. Коммунист күш-ажыл бригаданын кежигүнү болгаш шалыпчы дээш демисел ала-чайгаарлаашкынче, ужуз дээш — боттубайн, негелден кошпадылгыч хуудуруп болбас ужураг.

Эрткен чылдардагы коммунист күш-ажыл дээш шимчээшкниге бот-боттарынын аразында дүзүлгө солчулгалыг кайла-даа көскүлден эвес апарганын четпес деп санаа чотугур. Бисте коммунист күш-ажылдын деп атты каалап алган ийи уузуг бүдүрүлгө — республика типографиязы биле Кызылдын электростанциянын коллективтери бар болгай. СЭКП-нин Кызыл хооромук шалыпчы бүдүрүлгө коллективтеринге коммунист күш-ажыл дээш шимчээшкни удуруткучуларын, партия өөшү активтин семинарларын эрттерин практикада чотугур деп, партиянын Кызыл хоорай организациязынын чаа болуп эрткен конференциясында делегаттарын саналап турганын черле чыгуут. Ону эске черлерге негелдерин база күзөңг.

Оларын кайымы-даа ол бедик атка төлөтпүн байыткап, айда, кварталда, чылда бүдүрүлгө оонаалгаларын бурун күсүлдеп, эске бүдүрүлгө коллективтеринге үдөгөр-нижээн көргүзүп келгенер. Оларын оон дарыг бүдүрүлгө коллективтерин-биле коммунист күш-ажылдын болур дээш сүзүг-на демисел кириккен бүдүрүлгө амдызында чок болуп турары хомудангыт. Кызылдын хлеб заводу эрткен ажыл-агый чылынын бүдүрүлгө планын хуусаа бетинде — ноябрь 15-те бурун күсүлдеп, шору чединкиниг болган. Мичан ол бүдүрүлгө коллектив коммунист күш-биле ажылдап, чурттаарын алап-лаа турган. Ынчалза-даа ол алаашкын херек кырында көскү байыткалы чок болу берген болгаш демги эгелээшкни чоруту өжүп калган.

Коммунист күш-ажылдын бригаданы, чег болгаш харын-даа бүдүрүлгө деп атты-лаа чедип алган сөөлүндө, ол шимчээшкниге киржилгенин түмүзүгө четкен ол эвес, ам оон ынай оожургап, турмуш болур деп билер болза камчан-даа таарымшас. Ындыг бедик атты чедип алган бистин республикада баштайгы бүдүрүлгө — республика типографиязынын коллективинин ол талазы-биле хайымышкынныг ажылынын дугайын мурунку номерден тамышкан бис. Ол дээрге коммунист күш-ажыл дээш демисел канзыг-даа кызыгаарлаашкын турбас дээринин тодаргай херечин-дир.

Бо кайтамчык чарыштын бир кол негелдөөн бүдүрүп турар продукциянын шынары дээш демисел болур ужураг. „Тыва тузуг“ трезинин дуалаар бүдүрүлгелер комбинатында амыг уеде 150 кижи коммунист күш-ажыл бригадаларын кежигүннери болгаш шалыпчылары дээш демисел турар. Ындыг-лаа болза ол коллективтин кежигүнненин кылып удуруп турар тузуг материалдарын куду шынарыг болуп турарында, тузугуларын хомудалы улуг. ДБК-нин участокарында партия организациялары, профсоюз мектептери чотуг-на бүдүрүлгө ажыл-чорудулганын бо талазы-биле кичээттей салыр болза эки.

Совет кижилер төрөэн партиянын удуруткучу-биле чырыткылыг келер үе — коммунист тургузары дээш маадырлыг демисел турар. Ол демиселдин мурунку оодурунда коммунист күш-биле ажылдап, чурттаарын шилип алган кижилер, коллективтер чоруп оураар.

Чепсегленишкни дүжүрер талазы-биле 18-тиң комитетинин киржикчилеринге ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын чагаазы

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы А. Н. Косыгин чепсегленишкни дүжүрер талазы-биле 18 күрүлгелерин комитетинин Женевада киржикчилеринге чагаа чорудуп, алаа Совет чазактын мурундан байыр чедиринкини болгаш чедиринкинерлг болурунга күзөшкнинерин дамчыткан.

Ленинни чагыларга шыны Совет чазак чепсегленишкни боттары болгаш чепсегленишкниерин бурун узуткаарын баш бурунгаар көрүп турары чепсегленишкнини бүгү-ниити болгаш бурун дүжүреринин тодаргай программанын комитетке көрдүрерин-биле кийрген дээрзин чагаада чутулап турар. Ынчалза-даа чепсегленишкни дүжүрер талазы-биле 18 күрүлгелерин комитетинин туруп келген үзенин дүзүзүндө чотугур түндүктерин чедип ап шыдаанын хараада-чыг-дыр. НАТО шериг-политиктиг блока бактааган болгаш комитеттин ажылында киржип турар күрүлгелер бурунгаарлаар арганы комитетке бербөөн.

Бо уеде делегей шыгыны шыгалдаларын мурунда тургустунган деп, Совет чазактын баштыгын демдеген турар. Вьетнама агрессия — ол дээрге, боттарынын хосталгалы, хамаарышпас чорутун, амдыралын даштыкыдан кымын-даа холгаарлаашкын чокка, боттарынын күзөлгө таарыштып тургузуп, алдырында боттарынын бот эргелин камнапал турар бүгү чурттага болгаш улаштарга ууур агрессия-дыр. Тайбынын болгаш чепсегленишкни дүжүреринин идеялары эске чурттаарын болгаш улаштарын херектеринге чепсегленишкни дүжүреринин политиказы-биле дүшпөс.

Ядролуг чепсегленишкни дүжүреринге холбашкан хем-чеглерин комплексинин боттадылар сорулга ам 18-тиң комитетинин ажылынын бирги планында тургустунган чагаада оон ынай айтып турар. Ядролуг чепсегленишкни дүжүреринин керзини сонгаарлаашкын чокка чарымын эргелек чутулазынга Совет чазак тургуп турар. Канчаарга-даа ындыг тарамышкыннын планын, ол планнар тайбынга ынакшылыгын дугайында хоозун шугаашкыннар-биле шыгыткан болжол, бар болуп турар. Күшүгү турар европа кызыгаарларын ревиюларын болгаш эскенин демиселдерин, эжелээшкни боттарынын политиказынын кол сорулгазы кылдыр ажыл-биле салып турар ГФР-нин минитаристерин болгаш алаашкыннардын ядролуг бомбаларга кийрерин ол планнар баш бурунгаар көрүп турар. Совет Эвелединин Комитетке кийргени ядролуг чепсегленишкни дугайында керээ чангыс чутуга-биле сийнекен; дү-

рлуг чепсегленишкни улам ынай тарап негелээринге бүгү-ле оруткаары дугаар.

Төп Европага ядролуг эвес зонаны тургузар дугайында болгаш ол зонага ядролуг чепсегленишкниерин шуут хорутулар дугайында Польша Улус Республиканын саналарын болгаш база ол ышкыш чер бөмбүрээниң эске-даа районнарында ядролуг эвес зоналарын тургузар дугайында саналарын Совет чазак бурун-биле деткип турар. Чер иштинге ядролуг чепсегленишкни шыгалдаларын, ындыг хорутууну контролдарында илердеп тыварынын национал чепсегленишкни ажылаарында үндөзүлөш, хоруту дугайын база саадал чокка дүжүрүлгө ботуну белгиленин дугайын Совет чазак меделеп турар.

Ядролуг чепсегленишкни ажылаарын хойлуудан дашкаар тургузар өй база келген. Бир эвес ядролуг эске-даа күрүлгелер оон база-ла ышкар кылган байдал бар турда, ядролуг чепсегленишкни баштай ажылаан деп хүдээлгени ам безин ботунга алдырынга Совет Эвеледин белең. Ядролуг дайыннын айымын, ядролуг чепсегленишкни дүжүрерини сокамдыр төлөдө Совет чазак болза ядролуг чепсегленишкни хамаарышкан программаны саат чокка боттадылар дугайында айтырыгын чутулашкып көрүп ядролуг күрүлгелерге саналдап турар. Ядролуг чепсегленишкни ындыг дүжүрүлгө болза күрүлгелерин мөөнөп алган, ядролуг чепсегленишкни куралдарын делегейин чотугур контролин сүзүгүр узуткаарын, оон дүжүрерин хоругуларын, ядролуг чепсегленишкни чедир бүгү чепсегленишкни улаштарын болгаш оларын бүдүрерин хоругуларын, эскенин демиселдеринде шериг баазаларын узуткаарын баш бурунгаар көргөн турар ужураг.

Совет Эвелединин тузугуна быжы-биле туржур болгаш оон шыдамыкка-биле тайылбырларын чепсегленишкни дүжүрер талазы-биле комитетке совет төлөлекчилерге дашкан дээрин чагаанын түнелдинде чутулап турар. Ынчаарга олар эске канзыг-даа төлөкчилер саналарын, бир эвес ол саналдар чепсегленишкни дүжүреринин херээн бурунгаарлаашкын боттубайн, оон ынак чокка өөренин көөр болгаш барымдааларында беден. Улаштар ниити күжү-нишкниерин-биле агрессияны сокамдыр, делегейин дүшкүрүтүп чоруту чавырдыларын, чепсегленишкни дүжүреринин айтырыгдарын шитпирдээрин чедип ап шыдаар болгаш чедип алыр-лаа ужураг.

(СЭТА).

Цейлоннун улузунга байыр чедирген

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы А. Н. Косыгин Цейлоннун премьер-министри Дадан Ш. Сенанаякеге телеграмма чорудуп, национал байырда — Цейлоннун хамаарышпас чорутууну хуну-биле холбаштыр Совет Эвелединин улзуунун болгаш чазактын мурундан, ботунун өмү-нөзүндөн дейлон улуска, чазакта болгаш премьер-министринге байыр чедирип, национал экономиканы болгаш культураны көдүреринге, чурт-тун хамаарышпас чорутуу улам ынай быжыгларынга, Азияга болгаш бүгү делегейге тайбынын чагаай чоруп дээш каа-даа каттышпастын полити-казын Цейлоннун чайгылы чокка чорударында чедиринкинерин хүзөөн.

Совет Эвеледин биле Цейлоннун аразында туруп турар наймралдыг болгаш кады ажылашкыны харылаалары моон сонгаар-даа ийи чурт-тарын улаштарын эрге-ажыктарында дөжүрүр дээрзинге иделген телеграммала илергейлел турар.

(СЭТА).

Афганистаннын Премьер-Министри- биле А. Н. Косыгинин беседазы

Февраль 3-те Кремльде ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы А. Н. Косыгин-биле Афганистаннын Премьер-Министри Мухаммед Хашим Мейвандалдын ужуражымышкын болган.

Февраль 2-де ужуражымышкыга санал-ооналарын солчулгазынын чутуу болган наймралчы совет-афган харылааларын улам ынай хөг-жүдүлгенин айтырыгдарын чутулаш-кып көрүп ужуражымышкын үзү-нде урулчулээш.

Ужуражымышкыга совет таладан киршиккенер: ССРЭ-нин Даштыкы херектер министри А. А. Громыко, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин даштыкы экономиктиг харылаалар талазы-биле Күрөң комитетинин даргазынын ораакчылары Н. В. Архипов, Г. С. Сидорович, ССРЭ-нин Даштыкы херектер министри ора-акчызы В. С. Семенов, ССРЭ-нин Даштыкы салгы министринин ора-акчызы П. Н. Кумыкин, Совет Эви-лединин Афганистанда элчини К. И.

Александров, ССРЭ-нин Даштыкы херектер министрствозунун Ортаагы-Чөөн чук чурттар килизинин эрге-дектан С. П. Биктев, ССРЭ-нин Даштыкы салгы министрствозунун Муруну-Чөөн Азия болгаш Чоокку-Чөөн чук чурттары-биле салгы эрге-делдини наалыгын В. Б. Спан-дарын.

Ужуражымышкыга афган таладан киршиккенер: даштыкы херектер министри Нур Ахмед Этемади, план-наашкын министри доктор Абдул Ха-ким Зияи, Афганистаннын Совет Эви-лединде элчини Мухаммед Ареф, Ни-ти-политиктиг департаментинин ди-ректору доктор Раваф Фархали, Аф-ганистаннын даштыкы херектер ми-нистерствозунун экономиктиг хер-ектер талазы-биле департаментини-нин начальниг доктор Абдул Бахед Харин.

Ужуражымышкы бот-ботун бил-дир чорукту болгаш наймралдын байдалына эрткен.

(СЭТА).

де Голль ССРЭ-ге келир

ССРЭ-нин Дээди Советинин Пре-зиденту болгаш ССРЭ-нин чазак Совет Эвелединин албанын аян-чору-ун кылып келин деп. Француз Республиканын президентин генерал де Голльда чааган.

Генерал де Голль ол чалаганы кү-зөп ханымышкы-биле хүдээп алган. Генерал де Голльдун аян-чоруу 1966 чылдын июль айнын ийити чар-тымда болурун баш бурунгаар кө-рүп турар.

XXII СЪЕЗДИҢЕ УТКУШТУР

Кызыл туктур бригада

ЧАДААНА: Бистин корреспондентине С. Павлуноу СЭКП-нин XXII съездин атыг колхозтан дамчытканы болза, ол колхозтун баштаар черинин болгаш партия комитетинин шилинчир Кызыл тузуг № 1 комплекс-тиг бригадага тымыскан. Ол бригада чаа чылдын баштайгы айында эки ажылдап, 600 тонна кол тараа култураларын база 20 тонна арбайын аргалаан болгаш колхозтун кожу, дериг машиналарын бурун-биле сеп-теп дооскан. Амыг уеде бригада фермаларга, кышталарга мал ченин сөөтүп, олардан өлөктү сөөтүп алган тараа шөлдөринге төп турар. Колхозу-биле чарыж турар „Большевик“ колхозтун механизаторларыга база дуздалап турар.

Ол-ла колхозтун баштаар черинин болгаш партия комитетинин калдар-чылар аразында шилинчир амылпын хоочун хойжу Ооржак Омчаа ээлеп алган. Оон колданы хур кыш ажыл турар. Сөөлүгү хунерде төрөэн 80 хой-нун оон ийитсөөн. 90 хураган менди доруугуп келген.

Планын ажырып турар

Михаил Серовка удурткан забой-щиктер бригады „Тыва даг-дугу“ комбинаттын холуксаалыг руза ты-вар черинде ажылдап турар. Бо бри-гада январьнын бүдүрүлгө даалга-зын ажыр күсүткен. Ур уеде хожудуп турган Григорий Белдестин бригаданын куш-ажылдын организациязы база экижээ.

КАРЕЛ АССР. Кондопожский целлюлоз-саазын комбинатынын № 3 саазын фабриказынга бо чурктук тырттырган. Чеди чыл дүзү-зүндө алаа солун саазынны бүдүрер беш капат эскен. Чедиг саа-зын кылдыр машинаын коллектив сөөд мурунуу ээлчөгө кир-геш, агрегаттын төлөлдөп күчүзүн долдур ажылаарын кыска ху-саада чедип алдыр болгаш ээлчег даалгалын ажыр күсүлдерин хүдээлгөн. Ынчалгаш январьнын баштайгы оон хонууда 400 гек-тар солун саазынны планда дашкаар берген.

ЧУРУКТА: чедиг саазын кылдыр машина.

Фото С. Майстерман биле Е. Кассинин. СЭТА-нын фотохрониказы.

Би-Хем район мурнап турар

Чаа беш чылдын баштайгы чылы-нын бирги айы доозулган. Мал ажыл-лынын продуктуларын күрүлгөге са-дар талазы-биле бирги кварталдын планы калчаар күсүткенингиңиң Февраль 1-ниң меделэниң сүзүгүр хуу-биле көргүзүлгө ымыдыг:

РАЙОННАР	СҮТ	ЭВТ
Би-Хем	66,1	134,7
Тавды	57,1	276,1
Улуг-Хем	48,3	30,6
Каа-Хем	46,1	9,4
Барыг-Хемчик	43,0	43,5
Чөөн-Хемчик	37,2	23,9
Бай-Тайга	18,9	26,5
Тоңу	14,3	—
Өвүр	2,3	—
Кызыл хоорай Совети	56,2	17,9
Тес-Хем	—	12,0
Эрзин	—	—
Республика планна- биле	43,6	69,1

Республиканын совхозтарында сүт садарынын квартал планын «Элегес» 74,0, «Көк-Тей» 56,2, «Ме-жегей» 55,8 хуу күсүлдеп, эскелерин мурнап турар. Эт садарынын квар-тал планын дүзүлгө станицааны 9,5 капат ажыр күсүткен, «Өкө» совхоз 328,0 хуу, «Тяжелее» — 280,6 хуу, «Улуг-Хал» — 190,6 хуу күсүлдеп, «Эзелин», «Барык», «УТКА 25 чыл», «Межегей», «Көк-Тей» совхозтар январь айда күрү-лгөгө эт сатпаялар.

Партиянын ам болур XXII съездин Чөөн-Хемчик районда Партия-нын XXII съездин атыг колхозтун мурунчын саанчы, коммунист Оор-жак Семен күш-ажылдык белектеринг уткуп турар. Ол эрткен чылы 16 инектерин саап турган. Инек бүрүзүндө 1400 кг сүт саар хүдээлгө алган, 1528 кг-ын саап алган.

Семен ам партиянын райком бюрозуу кежигүнү, хой-ниитини. ЧУРУКТА: мурнакчы саанчы, коммунист Ооржак Семен.

Фотоу С. Феоктистову.

ТЕХНИКУМНАРГА ХҮЛЭЭП АЛЫРЫНЫҢ

ЧУРУМУ

ССРЭ-нин Дээди болгаш тускай ортумак өөредилге министрствозу 1966 чылда техникум-нарга болгаш училище-лерге хүлээп алырын чазак дурумунин бады-лаан. Бо чылдын чурттуу өөредилге черлери долу эвес ортумак болгаш ор-тумак школаларын доо-зукчулары миллион ажыр оолдар, кыстарын хүлээп алыр.

Техникумнарга болгаш училищелерге кирерлер-ге кандыг негелделер салдырармы? Ындыг ай-тырыгы СЭТА-нын кор-респондентин И. Кол-доский ССРЭ-нин Да-да болгаш тускай орту-мак өөредилге министри-нин 1-ги ораакчызы М. А. Прокофьевке сал-ган.

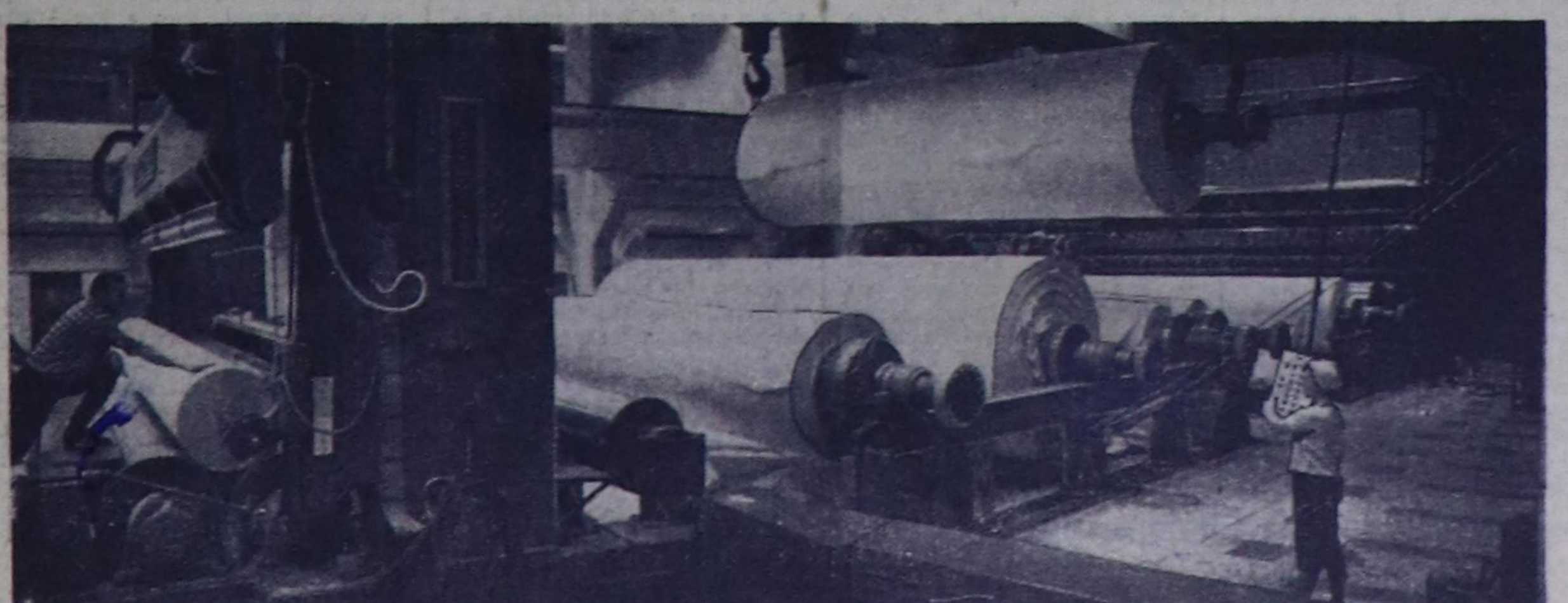
— Улус ажыл-агый-нын аныг-аңгы адырла-рында тускай эртеми-н-лери берип турар кол

теме эканен дужаар (ортумак өөредилге че-ринин доктаатканы-биле). Бир эвес эканенин «5»-ке дужаапар болза, олар эске эканенин дужаавас болгаш техни-кумнар болгаш учили-щелерге конкурстан дашкаар кирер. Уш азы дөрт демдек алганар эске эртемиерге база эк-аненин дужаар. Бо тава-рылгада эканенин эки дужааган кижилер бирги ээлчеге хүлээп алыр.

Бүдүрүлгө черлерин-де, тузуглардан, кол-хоз, совхозтардан чорут-кан аныктарын хууду-өөренин салбырларга бирги ээлчеге хүлээп алыр. Ол ышкыш Совет Армиядан болгаш Ше-ринг-Далай Флорундан халашкан дайчылар-

ны, ийи чылдан эвээш эвес ажыл стажыг ки-жилерин бирги ээлчеге кирип алыр. Кежээки болгаш бот-өөредилгелер ортумак өөредилге черлеринге улус ажыл-агыйында, культура албан черле-ринде, чырыдымышкында болгаш кадык камгала-лында ажылдап турар кижилерин хүлээп алыр. Бүдүрүлгө амдынын ха-рактери техникумда амыг учулгаше шилип алган тускай мергеж-ли-биле дүгүлүп турар кижилерин хүлээп алыр.

Тускай ортумак өөре-дилге черлеринге хү-лээп алдырын чаа ху-руму техникумнарга болгаш училищелерге эне-не шилингин, эки белекелдиг аныктарын хаара тудар арганы бээр дээрзин М. А. Прокоф-ьев түнелдинде чутаа-лаан.

Септелгениң темпизин дүргедедиң

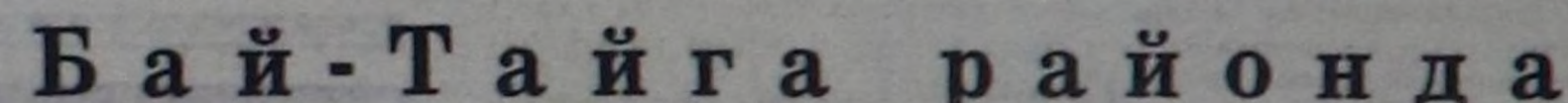
Үрелип-ле турар

Оон ужурнда бо чылын тудугта
кереглээр материалдардан чангыс
тудук-даа сөөртүмөн. Школа, эм-
нелге болгаш өске-даа албан чарле-
рининг олзар ыжы үстүп турар.

С. СЕДИП.

Хүндүткелдиг кижиг

С. ВПЕШ-ООЛ.

Д. Салчак

Ирина Чанчып Токунуң «Совет Тыва» колхозу тевүнде библиотеканы эргелеччилээнден бир чыл болуп турар. Бир чыл дургузунда библиотеканың ажылынга чаа чүүдлерин хей-кылып, номчуучулар-биле ажылда эжижиткен. Иман хей-нигитин ажылынга идеялиейг кир-п, эки агитаторларын санында кирген.

ЧУРУКТА: Ирина Чанчып амыл үзүндө.

Фотозу Г. СИРОТНИИ.

ХОПЖУНУН ЭРЭС ЧОРУУ

Ырмасы Мөңгү-Тайганың агаар-бөйдүз билимине дошкун болган. Январыңкы баштайгы ийи неселениниң бүтү дүргүзүндө харым шуурган үргүчүлөн келген. Оң хүнериниң бири дөзөндө «Малчы» колхозтун жойкуз Олоң-Олоң салгачка, мындыг оңдатыг таварыла болгон. Оң хооларын оларардын чорда, кенерте калчок күштүг шуурган кудурган келген, оң хоон Садак тайганының артыңче сымыры кыраа берген. Жойгү дозар хамаанчок, кижиге бөзү бөзү бөзү бөзү көөр аргажок кынып берген. Ачымын келбөзүн оолдары билип каашан. Дораян-ан истен келгизге, хоолары кошкешкен. Бөзүр шагын манан чыткан коргунучтү хөртүк чыгырында кынып чыгып каттырышкан. Бөзүр чыгыпшап бот-боттарының кырыңче шуражы турда, оларын таргача чедип чапан турган ача-аңы Хүлөр-оол, Кан-оол адымшыкар көрүшкөн. Оң дораян-ан алаа дуадажып, өргү чешкен. хоолары чыгыштан тургаш үндүр чөткөш чөдөниңгә сүрүп эккелген. Адымшыкарларын оолдары дэстип, буттарының ээжестер үжүк чыгып берген болза-да, 403 хоон ача-менди камгалал алганынга аажок бөрөөрнөр.

X. КУЛА

НИИТИ КӨРГҮЗҮГЛЕРНИНҢ АРТЫНДА

үтезиниң улатканы — ийити
бүдүргө чарыгдалынын көвү-
дэнимен база болган. Ол дээр-
гөргөл апаралары тударына
хөй хөрөнгө үндүрүп турары-
дыр. Ийити бүдүргө чарыг-
далы планнаттыгынанда безни
барык 20 хуу өскөн. Моон кандыг
түналг үндүрүп болуру? Бир
талымында, эргөл апараларын
бөдүнчүргө болгаш өки ажим дөш
шанжал-муктарда чүгө бүдүр-
гө көрүзгүлерины эвес, а эконо-
миктиг көрүзгүлерины барымда-
лаары чүгүл. Кижидерины мате-
риалдыг соноуларыны хандылар
дөш, чогуи ажим-агыжы суу-
биле амылдан, бүдүрүгенини
ажыктыг чорүүн белидер дөш
демесижири партия, профвилел
болгаш өске-да хөй-ийити органи-
зацциаларыны мурунгу СЭКП
ТК-ныи сентябрь Пленуму толгай
сорулгалары салган болгай.
Ону чедиш алырда хамыктыны
мурунгу экономика айтырмы-
ларын коллективне хандыр өөрө-
нин, иштиги курауларыны диле-
дип, ону бүдүргөдөш шиггөздери
чүгүл.

М. ДУЛУШ,
«Шынык» тускай көрү.

TC-00757.